

One Minute (Un minut)

Dina Naser

Amb aquest curtmetratge, us proposem reflexionar sobre els impactes dels atacs militars a Gaza, a través dels següents objectius pedagògics:

- Entendre la importància de diferenciar els objectius civils dels militars en un conflicte armat.
- Valorar el compliment de les regles essencials del Dret Internacional Humanitari.
- Conèixer els impactes dels conflictes armats des d'una perspectiva de gènere.
- Pensar críticament.
- Interpretar dades relatives als impactes asimètrics del conflicte armat a Israel i Palestina.
- Empatitzar amb persones que pateixen la violència de l'ocupació i el conflicte armat a Palestina.
- Donar suport a l'objecció de consciència als exèrcits.

Sentir

Com us heu sentit arran de veure el documental? Justifiqueu la vostra resposta.

Observar

Compartiu el que heu observat al curtmetratge a partir de les següents preguntes:

- Quines conseqüències té el bombardeig israelià sobre Gaza que narra el documental? (sobre les persones, sobre la seva salut mental, sobre la forma de viure...)
- Perquè creieu que l'exèrcit israelià (Forces de Defensa Israelianes) envia un missatge a les 23:10 a les famílies d'aquest barri dient que "heu d'evacuar la vostra casa en els pròxims 5 minuts cap al centre de la ciutat de Gaza"?
- A la protagonista li queda un minut per a sortir de casa. Què decideix agafar abans de sortir? Són suficients 5 minuts per recollir el necessari per un bebè? Per una persona gran o amb mobilitat reduïda? Què agafaríeu vosaltres si tinguéssiu 5 minuts per a sortir del barri abans d'un bombardeig?

Conceptualitzar

El documental aporta algunes dades sobre els bombardeigs de l'Exèrcit israelià al juliol del 2014 a Gaza, com la seva durada (50 dies), les víctimes mortals palestines (2.192 persones mortes), les cases destruïdes (37.650 habitatges), i les persones desplaçades (52.000). La massacre al barri de

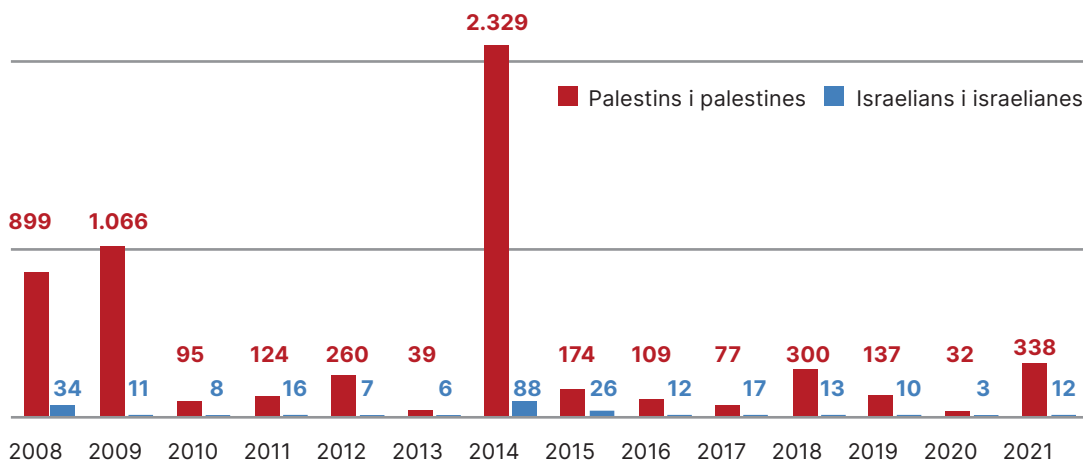
Shuja'iya que s'esmenta al curtmetratge va ser un dels episodis més cruentos, provocant la mort de desenes de civils. Israel va acusar al grup Hamas d'amagar arsenals d'armes al barri i de fer servir aquesta posició per llançar coets cap a Israel. [Investigacions d'experts de l'ONU](#) sobre les hostilitats de 2014 van constatar que Israel havia fet servir armes explosives en àrees densament poblades i zones residencials com la de Shuja'iya, en fets que vulnerarien les normes del Dret Internacional Humanitari, que és el dret que s'aplica en context de conflicte armat. L'atac a Gaza al 2014 va ser especialment cruent, però no pas un fet aïllat. Al maig de 2021, més recentment, una nova campanya d'atacs aeris d'Israel sobre Gaza va provocar més morts i ferits (veure documents 1 i 2).

En un conflicte armat, sovint hi ha més actors armats, més víctimes i molts tipus d'impactes, com us proposem que analitzeu a continuació:

Impactes dels conflictes armats

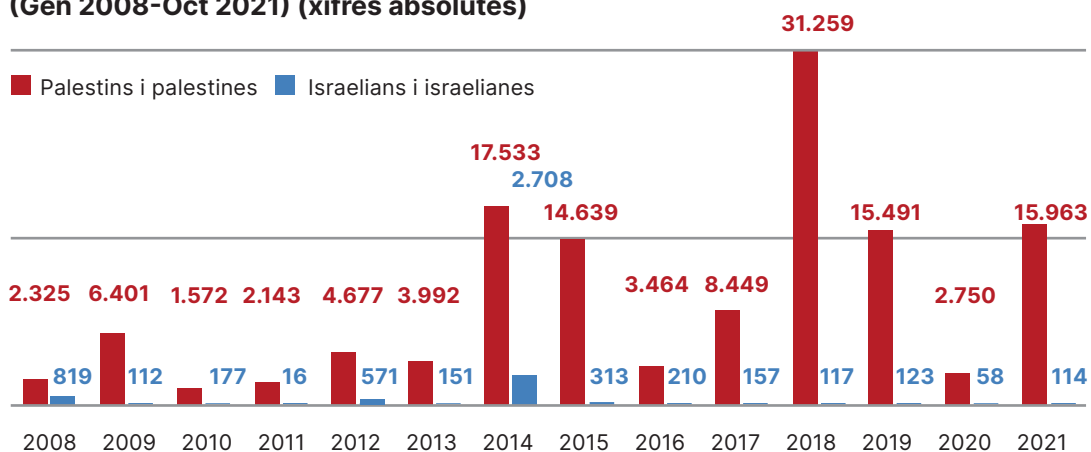
Compareu les dades dels gràfics següents elaborades a partir de dades de la Oficina de Coordinació d'Assumptes Humanitaris de Nacions Unides (OCHA) en els Territoris Ocupats Palestins:

1. Persones palestines i israelianes mortes pel context d'ocupació i conflicte armat (Gen 2008-Oct 2021) (xifres absolutes)

Font: OCHA, novembre 2021. <https://www.ochaopt.org/data/casualties>

2. Persones palestines i israelianes ferides pel context d'ocupació i conflicte armat (Gen 2008-Oct 2021) (xifres absolutes)

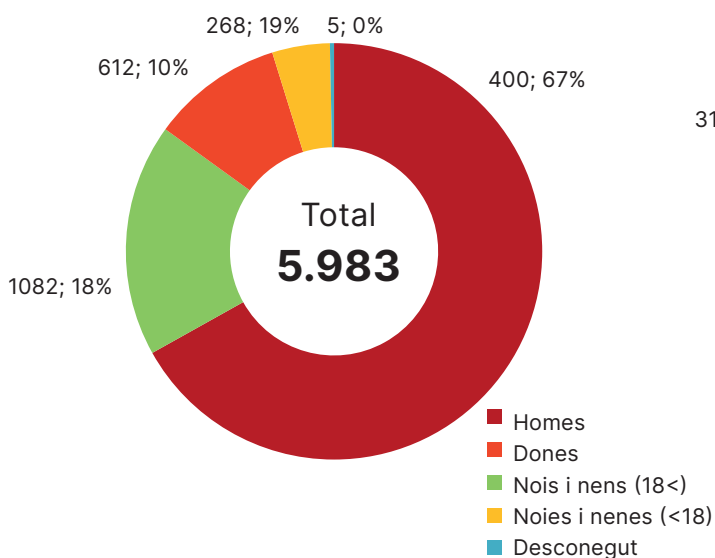
Font: OCHA, 2021. <https://www.ochaopt.org/data/casualties>

Veient les dades de persones assassinades i ferides, diríeu que hi ha una situació de proporcionalitat? Si teníeu coneixement previ d'aquest conflicte, es corresponen aquestes dades amb la imatge prèvia que en teníeu?

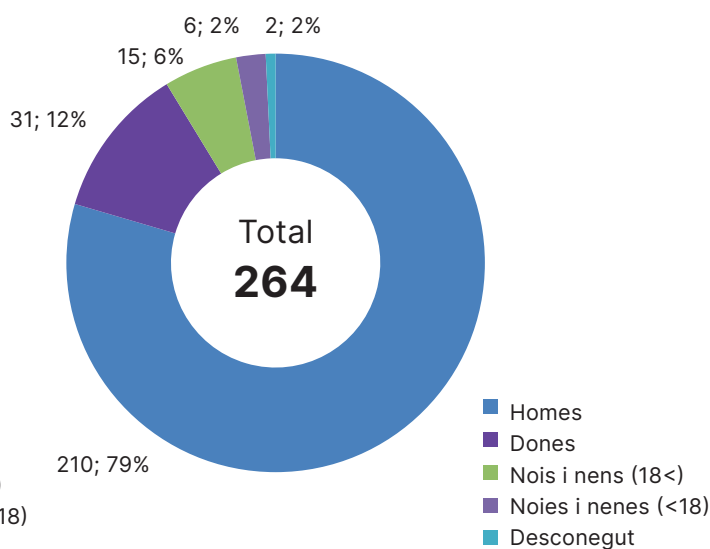
Impactes sobre els homes i dones, joves i infants

Vegem a continuació com afecta el conflicte armat i la ocupació en funció del gènere i de l'edat: com afecta a les dones i als homes? Com afecta als infants i als adults?

3. Morts palestines en funció del sexe i l'edat (2008-2021)

4. Morts israelianes en funció del sexe i de l'edat (2008-2021)

Font: OCHA, a 21 de desembre 2021. <https://www.ochaopt.org/data/casualties>

5. Impactes invisibles dels conflictes armats sobre les dones

"A l'última dècada l'operació militar israeliana sobre Gaza l'estiu de 2014 va ser especialment greu. En tan sol dos mesos (juliol i agost) la ofensiva va causar la mort de 299 dones palestines –entre elles 16 embarassades– i 197 nenes i 2.000 dones i nenes més van resultar ferides. Les conseqüències d'aquesta escalada de violència també són evidents en els índexs de mortalitat materna i neonatal a la Franja, que es van duplicar a la segona meitat de l'any en comparació amb el primer semestre de 2014. Els testimonis de dones palestines sobre aquesta crisi donen compte del trauma per causa dels bombardeigs i la pèrdua de familiars, inclosos fills i marits. A això s'han d'afegir les conseqüències derivades de la destrucció de la Franja –unes 50.000 dones i nenes palestines vivien en cases que van resultar greument afectades o totalment destruïdes durant l'ofensiva de 2014–, nous desplaçaments forçats, l'empitjorament en l'accés als serveis més bàsics i l'acusada crisi humanitària que continua afectant a la població de Gaza fins al dia d'avui, principalment a causa del ferm bloqueig que manté el Govern israelià com a part d'una estratègia de càstig col·lectiu a la població de la Franja. Les dones palestines afronten una gran càrrega en la cura i el manteniment de les seves famílies davant les condicions de vida extrema en aquest

territori –amuntegament, subministrament d'aigua d'entre tres i cinc hores cada cinc dies i talls d'electricitat de fins a 20 hores diàries-, i assumeixen una major càrrega de responsabilitat vinculada al treball no remunerat i les tasques domèstiques. Moltes dones a Gaza consideren que el bloqueig i els talls d'electricitat contribueixen a majors nivells de violència contra les dones en l'àmbit familiar”.

“L'impacte de les guerres té una variable de gènere molt marcada. Els homes són, amb diferència, qui més pateixen la violència física, en nombre de morts i de ferits. Les dones, en canvi, pateixen més agressions sexuals, i una violència més indirecta, com l'empobriment i tota la càrrega de la cura de familiars si les seves parelles moren o queden molt afectades per la violència dels conflictes. Com que a molts conflictes armats es solen destruir hospitals i escoles, són les que més pateixen la càrrega de la manca d'infraestructures.”

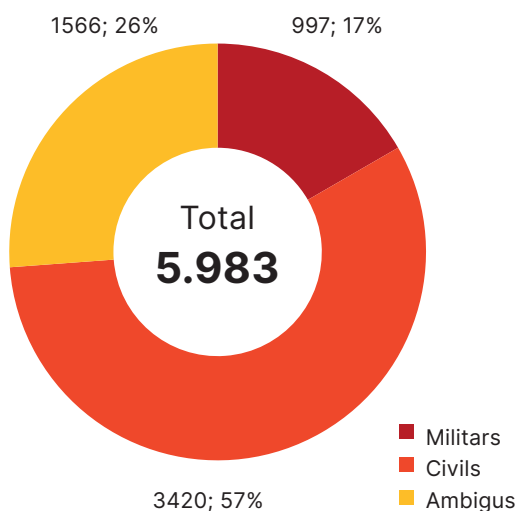
Font: El primer fragment és de Urrutia, Pamela (2019). [Ocupació, conflicte i patriarcat: Impactes en les dones palestines](#), Escola de Cultura de Pau - Associació Hèlia, Setembre de 2019. El segon paràgraf és adaptat de Vilellas, Maria (2006). [Hallar nuevas palabras, crear nuevos métodos. La participación de las mujeres en los procesos de paz](#). Madrid: Centro de Investigación para la Paz (CIP-FUHEM).

Després d'analitzar els gràfics 3 i 4 i de llegir els textos del requadre 5, us sembla que l'impacte dels conflictes armats és semblant pels homes que per les dones? Perquè diríeu que sí? Perquè diríeu que no? Afecta de forma similar a adults que als infants? Us sembla lògic que es donin aquestes desigualtats (home/dona) (adult/infant)? Us sembla que es donen en “proporcions justes”? N'hi ha, de “proporcions justes”? Identifiqueu algun impacte dels bombardeigs sobre les persones, a més del fet de provocar morts i ferits?

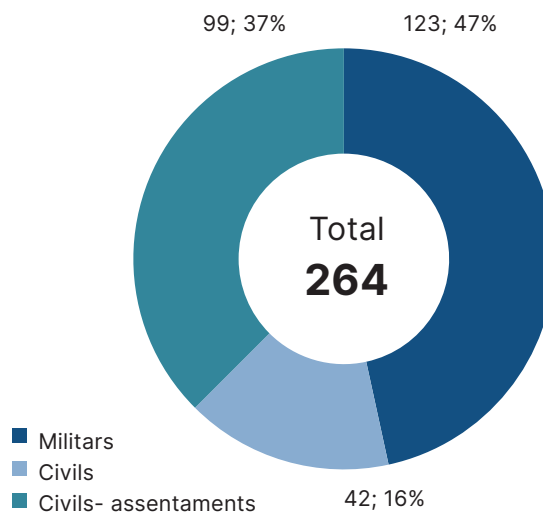
Impactes sobre civils i combatents

Com afecta als civils i als combatents? Als documents 6, 7 i 8 trobareu dades sobre si les víctimes mortals del conflicte a Palestina i a Israel són més aviat combatents (de grups armats palestins o de l'Exèrcit israelià) o civils, i què diu al respecte el Dret Internacional Humanitari, per a intentar limitar el seu impacte.

6. Tipus de víctimes palestines (2008-2021)

7. Tipus de víctimes israelianes (2008-2021)

Font: OCHA, consulta el 21 de desembre del 2021. <https://www.ochaopt.org/data/casualties>. Per “ambigus” s'entén les persones per les que no es pot distingir clarament si són civils o militars. Els “Civils d'assentaments”, seguint la terminologia de OCHA, són civils que viuen als assentaments israelians en territori palestí, il·legals segons la legislació internacional.

8. Regles essencials del Dret Internacional Humanitari

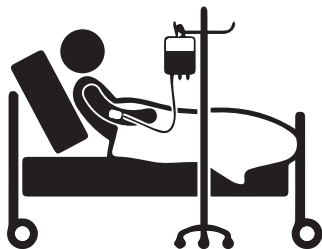
Regles essencials. En cas de conflicte armat, totes les parts, incloses les guerrilles, els rebels i qualsevol altre grup armat que hi intervingui han de respectar les regles essencials del DIH.

- Distingir entre els objectius militars i els civils. Només es poden atacar els objectius militars.

- Respectar els civils i els seus béns
- No causar patiment o danys excessius

- Recollir i assistir als ferits, malalts i naufragats sense discriminar a ningú

- Tractar amb humanitat a l'adversari que es rendeix o és capturat, així com als presoners o detinguts. Aquests no han de ser atacats o maltractats.

- No atacar al personal sanitari ni a les instal·lacions sanitàries. Permetre'ls desenvolupar la seva feina.
- No posar traves al personal de la Creu Roja en l'exercici de les seves funcions

Font: adaptat de [Comitè Internacional de la Creu Roja](#).

Contrastant la informació dels documents 1, 2, 6, 7 i 8, fins a quin punt diríeu que els actors armats respecten les regles essencials del Dret Internacional Humanitari? Quines més, quines menys? Què vol dir "ambiguïtats" al document 7? Perquè és important que no hi hagi ambigüitats en els actors armats o civils? Perquè creieu que són ambigüitats? Per quins motius creieu que no es respecta la regla de no matar a civils?

Complementeu aquesta informació amb l'activitat següent:

Activitat: No hi ha dret!

Intenció educativa:

· Experimentar la funció i els límits del Dret Internacional Humanitari.

Resum: L'activitat reproduceix una guerra de tots contra tots, en què els participants han de ferir amb boles de paper el màxim nombre de contrincants.

Temps: 15 minuts (5 minuts de joc i 5-10 minuts per la reflexió).

Material: Boles de paper fetes amb paper de diari i cinta adhesiva (unes 3 per jugador/a), altres "armes" no autoritzades (pilotes d'escuma, globus d'aigua, etc.)

Grup: A partir de 12 persones.

Desenvolupament:

Com en el joc de bombarders, el context és una guerra de tots contra tots. L'objectiu de cadascú és tocar el màxim de persones, i comptar quantes persones ha ferit. Cada participant té tres boles que pot utilitzar per atacar els altres d'acord amb les 3 normes següents:

- No es pot llançar res més que boles de paper.
- No es pot apuntar als caps dels altres.
- No es pot bombardejar a menys de 2 metres de l'altra persona.

Les boles es poden rellançar tants cops com es vulgui. Les persones no queden eliminades del joc quan són ferides, sinó que segueixen jugant. Durant el joc, una persona farà d'àrbitre, vetllant pel compliment de les normes (no s'ha d'especificar com ho ha de fer, més enllà d'indicar que ha de ser neutral). A mig joc hem d'introduir discretament les armes no autoritzades.

La dinàmica dura fins que la persona facilitadora cregui que els/les participants han entrat en el paper i que hi ha hagut prou casos de violació de les normes.

Valoració i conclusions: Què ha passat durant la dinàmica? Com us heu sentit? A quanta gent heu ferit? Quants cops us han ferit? Us ha costat ficar-vos en el paper? Per què? Per què no? Heu respectat les normes? Per què? Per què no? Aquesta part de l'avaluació ha de permetre fer reflexionar sobre la facilitat amb que, en un context de conflicte armat, es poden adoptar comportaments molt violents, que no es farien en altres contextos. Així doncs, quina funció creieu que poden tenir les normes de joc? Arribats a aquest moment de l'avaluació (conceptualització), es pot explicar que les normes aquí establertes representaven el Dret Internacional Humanitari. Què s'hauria aconseguit si tothom les hagués respectat? Creieu que l'àrbitre tenia prou capacitat per fer respectar les normes? Qui fa la funció d'àrbitre del Dret Internacional Humanitari en els conflictes armats reals? (el Comitè Internacional de la Creu Roja, que pot denunciar les violacions de DIH, i el Tribunal Penal Internacional, que pot jutjar alguns responsables d'aquestes violacions)." Quins límits del Dret Internacional Humanitari s'han evidenciat en aquesta dinàmica? (dificultat de recordar les normes, dificultat d'aplicar-les quan estàs en calent, qui fa d'àrbitre té poc mitjans per fer complir les normes...). Lligueu les reflexions amb el document 8.

Font: Barbeito, Cécile; Caireta, Marina (2008). *Jocs de Pau. Caixa d'eines per una Cultura de pau*. Madrid: Catarata.

Com faríeu vosaltres per a que un Exèrcit o un grup de combatents no faci un ús excessiu de la força?

Actuar

Organitzacions com la Unió de Comitès de Dones Palestines (UPWC, per les seves sigles en anglès) donen suport a les dones per a fer front a les conseqüències del conflicte armat i les polítiques israelianes a Gaza. Informa't de què fan les dones sota el bloqueig de Gaza i del treball d'organitzacions com Suds o Mundubat.

També podeu donar suport a entitats palestines que reforcen els serveis de salut, com Health Work Committees, recolzant l'organització mateixa o a través de Hèlia.

èc̣p̣ escola de
cultura de pau

Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra (Espanya) - +34 93 586 88 42
pr.conflictes.escolapau@uab.cat

Maquetació: Lucas Wainer.

@escolapau EscolaPau escoladeculturadepau

Aquesta publicació està subjecta a una llicència de Creative Commons. Es permet la reproducció total o parcial, la distribució i la comunicació pública de l'obra, sempre que no sigui amb finalitats comercials, i sempre que es reconegui l'autoria de l'obra original. No es permet crear obres derivades.

El contingut d'aquesta guia didàctica és responsabilitat exclusiva de l'Escola de Cultura de Pau i no reflecteix l'opinió de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD) ni de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta guia didàctica s'ha desenvolupat en el marc del web Tasharuk, un espai de trobada, sensibilització i divulgació sobre gènere, cultura i resistències a Palestina.

Un projecte de:

Amb la col.laboració de:

